

SF. DIMITRIE CEL NOU - OCROTITORUL BUCUREȘTILOR

Diac. Cristian Todireanu

Racla Sfântului Dimitrie cel Nou – Catedrala Patriarhală

Nu puțini sunt cei care calcă pragul sfintei Catedrale a bătrânei Mitropolii, pentru a înălța rugăciuni către Dumnezeu, la racla Sfântului Dimitrie cel Nou, ale cărui sfinte moaște, întregi, ocrotesc cu strășnicie, de mai bine de două veacuri, capitala plaiurilor noastre românești, București. Puțini sunt însă cei care știu că acesta este considerat și ocrotitorul Bucureștilor.

Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, păstorită la vremea aceea de Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian Marina, a hotărât, în ședința din 28 februarie 1950, canonizarea sfinților ale căror moaște se află pe pământ românesc și a căror pomenire se săvârșește în Biserica Ortodoxă, cu slujbe în Mineele românești. Printre acești sfinți se numără și Cuviosul Părintele nostru Dimitrie cel Nou (Basarabov)¹, a cărui prăznuire,

¹ Sesiunea ordinară a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române din anul 1950, în „BOR”, anul LXVIII (1950), nr. 3-6, p. 298.

a fost stabilită, încă din 1779, de către Mitropolitul Grigorie II, ca să se țină în ziua de 27 octombrie a fiecărui an². În calendarul Bisericii Ortodoxe, mai întâlnim un sfânt purtând același nume, și anume Sfântul Mare Mucenic Dimitrie izvorătorul de Mir, la 26 octombrie, a cărui moarte mucenicească s-a săvârșit în anul 290, în timpul împăratului persecutor Maximian, iar sfintele sale moaște se găsesc la Tesalonic.

Revenind la Cuviosul Părintele nostru Dimitrie, care se numește *cel Nou*, spre deosebire de cel amintit mai sus, acesta a trăit în vremea împăraților româno-bulgari, într-un sat numit Basarabov, așezat pe marginea râului Lom, undeva lângă Rusciuc. Prea multe informații despre viața sa nu avem, însă ne este cunoscut că se îndeletnicea cu pășunatul vitelor din satul său, ca mai apoi, văzând că toate cele lumești sunt trecătoare, mergând în sus pe apa Lomului, a intrat într-o peșteră unde era o mănăstire, făcându-se monah³. Aici, s-a nevoit prin post aspru, privegheri, ascultare, sporind acestea cu smerita cugetare în frica Lui Dumnezeu, lucrări care i-a adus măsura înțelepciunii, curăția vieții, dobândirea darului Duhului Sfânt, care au dus la nestricăciunea trupului după moarte. Cunoscându-și vremea ieșirii sufletului din trup, s-a retras între două pietre mari, pe marginea Lomului și în timpul rugăciunii și-a încredințat strălucitul său suflet în mâna Lui Dumnezeu⁴. Venind apă mare, moaștele sfântului au fost purtate, rămânând acoperite vreme îndelungată până când Bunul Dumnezeu a hotărât ca ele să fie scoase la iveală în urma unui vis al unei copile bolnave căreia i s-a spus că de vor fi scoase de acolo, ea se va tămădui. Din acest moment încep minunile Sfântului asupra tuturor celor care năzuiesc cu credință la ajutorul lui. În iconografia ortodoxă, Sfântul Dimitrie cel Nou apare uneori reprezentat ca un păstor cu un picior desculț. Explicația acestui fapt o găsim în Proloage: „Într-o zi, pe când umbla prin iarba înaltă, în urma vitelor satului, a strivit din grabă și din nevedere, toți puii golași dintr-un cuib de pasăre. Și s-a simțit vinovat, în inima lui ... și și-a pedepsit piciorul cu care greșise, neîncălțându-se trei ani întregi, nici vara nici iarna, în chip de ispășire”⁵.

În timpul războiului ruso-turc, dintre anii 1769-1774, generalul rus Petru Saltikov, trecând Dunărea, a pornit război împotriva Rusciucului, atacând și câteva sate din jur, între care și Basarabovul, unde se aflau moaștele Preacuviosului Părintele nostru. Intenția acestui general era de a trimite în Rusia moaștele acestui sfânt, însă un credincios, anume Dimitrie, a reușit să-l înduplece pe Saltikov, ca să le dăruiască țării noastre, pentru jafurile și suferințele aduse de război.

Moaștele sale au fost primite în București și așezate în Catedrala Mitropolitană, de către Mitropolitul Grigorie II, la 13 iulie 1774⁶. Deși nu există nici o consemnare cu privire la primirea Sfântului Dimitrie în Biserica mitropolitană din București, credem că

² Pr. George I. Gibescu, *Istoricul Mitropoliei Ungrovlahiei și Mitropoliei Țării Muntenesti*, Tipografia cărților bisericesti, București, 1907, p. 84-85.

³ *Viețile Sfinților pe luna octombrie*, ediția a II a, Ed. Episcopiei Romanului, 1999, p. 334.

⁴ *Viața, Acatistul și Paraclisul Cuviosului Părintelui Nostru Dimitrie cel Nou*, Sfânta Arhiepiscopie a Bucureștilor, București, 2004, p. 12-13.

⁵ *Proloagele*, Ed. Buna Vestire, vol. I, Bacău, 1995, p. 194.

⁶ Pr. Prof. Dr. Mircea Păcurariu, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, vol. 2, Ed. "IBMBOR", București, 1994, p. 396.

ea a decurs conform Canoanelor Bisericii și anume: înaintea sosirii convoiului cu moaște, se trag clopotele la toate Bisericile din localitate. Mitropolitul, însoțit de Episcopi, toți în mantie și cârje, apoi patru Arhimandriți, patru preoți și patru diaconi, cu dichere, trichere și cădelnițe, ies în pridvorul Catedralei pentru întâmpinarea sfințelor moaște. În fața Bisericii, pe două rânduri, vor aștepta călugări cu prapori, ripide și sfeșnice precum și cântăreții. La apropierea convoiului, diaconii cădesc iar cântăreții încep să cânte „Sfinților mucenici”, „Lăudați numele Domnului”. Patru preoți poartă pe umeri racla cu moaște și vin cu ea până în fața Mitropolitului care rostește cu glas tare: „*Minunat este Dumnezeu întru Sfinții Săi, Dumnezeul Părinților noștri*”, apoi racla este așezată în Biserică, la locul bine stabilit⁷. La început racla care adăpostea moaștele Sfântului a fost din lemn, ca mai apoi, în anul 1879, să fie înlocuită cu sicriul actual, din argint, a cărui inscripție poate fi văzută și astăzi: „*Făcutu-s-a acest sicriu de argint, împodobit cum se vede, prin osteneala și cheltuiala Episcopului de Argeș, Ghenadie II și a câtorva buni creștini, să fie spre pomenirea urmașilor... acest sfânt sicriu s-a făcut în zilele Măriei Sale Carol I...1879 luna decembrie București*”⁸. Pe raclă sunt redată scene din viața Sfântului Dimitrie Basarabov. De atunci și până azi, credincioși de pretutindeni, vin și îngenunchează la racla Prea Cuviosului Părinte, care lasă descoperită o mică parte din mâna dreaptă, spre a fi cinstită prin sărutarea ei.

De ce? Pentru că Mântuitorul Iisus Hristos ne-a dat ca izvoare mântuitoare moaștele Sfinților, care izvorăsc în multe chipuri, faceri de bine și dau la iveală mir cu bun miros. Prin cinstirea sfințelor moaște, oamenii se pun în legătură cu Sfinții Lui Dumnezeu. Moaștele, putem spune că sunt o anticipare a trupului pnevmatizat, de după înviere. Menținându-se incoruptibile, osemintele Sfinților arată că sufletul personal al lor și harul Sfântului Duh din ei rămân mai departe într-o legătură permanentă cu trupurile lor⁹.

Din inițiativa Mitropolitului Grigorie II, ucenicul său, care mai târziu îi va și urma în scaun, Filaret II, alcătuieste *Slujba Sfântului Dimitrie Basarabov*, pe care o tipărește în 1779¹⁰. Nu putem spune cu exactitate când s-a introdus această slujbă în Minei, însă odată cu tipărirea acesteia, ea a fost împărțită la toate Bisericile, pentru cinstirea și prăznuirea Sfântului. Abia în 1950, în urma canonizării sale, Sf. Sinod hotărăște ca Prea Cuviosul Părinte Dimitrie cel Nou „bucurându-se de cinstirea îndelungată locală din partea credincioșilor, să se venereze pe întreaga Biserică Ortodoxă Română; numele său va fi introdus în calendar, cu slujba cuvenită, la data la care este venerat local”¹¹. Pe lângă slujba din Minei, s-au mai alcătuit, tot în cinstea Sfântului, un Acatist și un Paraclis, care se citesc ori de câte ori este nevoie, în afara zilei de prăznuire. La

⁷ Arhid. Prof. Dr. Ioan N. Floca, *Drept canonic ortodox, Legislație și Administrație bisericească*, vol. II, Ed. „IBMBOR”, București, 1990, p. 192-193.

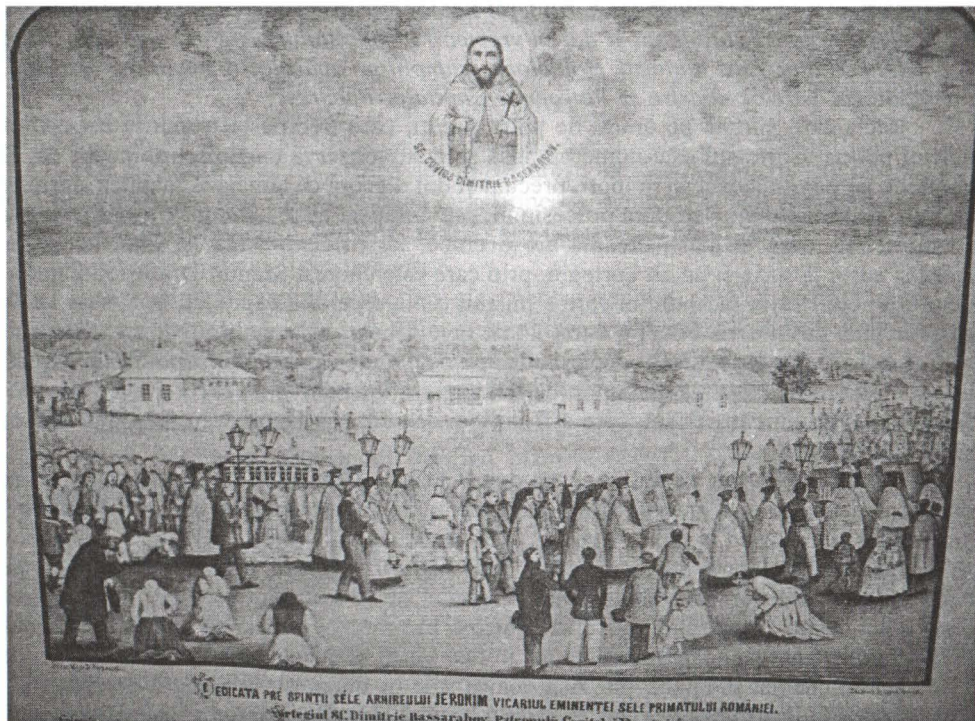
⁸ Pr. George I. Gibescu, *op. cit.*, p. 44.

⁹ Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloaică, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol. III, Ed. „IBMBOR”, București, 1978, p. 349-350.

¹⁰ I. Bianu, Nerva Hodoș, *Bibliografia românească veche 1508-1830*, tomul II, 1716-1808, București, 1910, p. 245-246.

¹¹ *Sesiunea ordinară...*, p. 299.

Catedrala Mitropolitană, însă, s-a statornicit obiceiul ca în fiecare zi, după slujbe, să se citească Acatistul Sfântului, la racla moaștelor sale. Tot de atunci, s-a obișnuit ca în fiecare an, cu 2-3 zile, înainte de a fi prăznuit, să aibă loc o procesiune în jurul Bisericii, cu sfințele sale moaște, care apoi sunt depuse afară, spre a fi cinștite de credincioșii adunați de pretutindeni.

Cortegiul Sfântului Dimitrie Basarabov – Patronul Capitalei București
(patrimoniul Muzeului Municipiului București)

În expoziția de bază a Muzeului Municipiului București, se poate vedea o stampă, editată de Maior Dimitrie Papasoglu la 1870, dedicată Prea Sfinției Sale Arhiepiscopului Ieronim Vicarul Eminenței Sale Primatului României, ce reprezintă Cortegiul Sfântului Dimitrie pentru încetarea unei epidemii de angină, stampă de o foarte mare importanță pentru bucureșteni, dar nu numai, deoarece imaginea este însoțită de un text în care este descrisă procesiunea, după care ne sunt oferite câteva informații despre viața Sfântului, însă cel mai important este faptul că Prea Cuviosul Părinte este numit „*Patronul Capitalei București*”, sau cum am spune noi astăzi – ocrotitorul Bucureștilor.

Dar iată și textul: „*Cortegiulu acestui Cuvios Sfânt care sau petrecutu prin suburbiile Capitalei pentru încetarea Epidemiei bolei de Angină și sau(sic!) lăsatu în Sfântă Biserică a Suburbiei Foișoru o noapte și apoi Delea Veche și Panteleimon din cauza torentelor de ploaie cu care puterea Sa divină în acea zi făcu a să spăla aerulu*

ce era asficsalu al acelor suburbii; grație pre sfințitului Arhiepiscop și Vicarului Sf. Mitropoliei Ieronimu, care primi rugăciuni poporului a face acestu religiosu Cortegiu cu Sfântul cu care pășea peste mulțimea bolnavilor prunci cari erau culcați pe strade, pentru tămăduire la anul 1870 Luna Iulie. Acestu Sfânt este găsit în apa Lomului în vremea Împăraților Bulgari. Sfintele Sale moște sau păstrat la o Mănăstire pe ace apa, iar la anul 1777 iulie 13 aflându-să slugerul Dimitrie Hadjiu deputat pe lângă generalul Russu Saltikoff l-au îndemnat ale dării țerei Romănesci drept despăgubire cheltuielilor cu trecerea armatei care le au și dat în vremea Mitropolitului Grigorie. De atunci Pre Cuviosulu Sfântu este ajutorul Holdelor, campiiilor, apărătorul nevoilor? Români, tămăduitorul boelor noastre și Patronulu Capitalei Bucuresci ”.

Racla este purtată pe umeri de patru preoți, care trec peste trupurile bolnavilor culcați pe jos. Cortegiul este numeros, însă se poate observa un Episcop, însoțit de 20 de preoți ce poartă icoane și prapori, precum și doi diaconi ce tămăduiesc înaintea sicriului cu moaștele Sfântului. Deasupra procesiunii, este înfățișat bust, „Sfântul Cuvios Dimitrie Bassarabov”, care în mâna dreaptă are o cruce, iar în cea stângă își ține metaniile. Același autor descrie și un alt cortegiu, prin care este chemat Sfântul Dimitrie în ajutor, pentru a potoli furia incendiului care a mistuit o mare parte a capitalei, în martie 1847, chiar în ziua de Înviere. Focul a durat 24 de ore. Atunci, Mitropolitul Neofit a poruncit să fie scos Sf. Dimitrie din Biserică și adus pe deal unde este astăzi clopotul. Înconjurat de tot clerul, de o mulțime de popor, de felinare cu lumânări, s-au făcut atunci cele mai fierbinți rugăciuni către Sfânt, spre a fi mijlocitor pe lângă Dumnezeu prea puternic ca să facă a înceta focul¹².

Bunul Dumnezeu a rânduit ca nu doar Capitala României, ci întreaga țară, să se bucure de moaștele a multor Sfinți, care ne ajută în momentele de grea încercare, bineînțeles atunci când le cerem ajutorul, însă, doar Sfântul Dimitrie cel Nou – Basarabov se bucură de titulatura de *Ocrotitorul Bucureștilor*, precum Sfânta Parascheva, de ocrotitoarea Moldovei. Nu Sfântul Sinod a fost cel care i-a atribuit această titulatură Prea Cuviosului nostru Părinte Dimitrie, ci credincioșii bucureșteni, care și-au pus toată nădejdea în sprijinul Sfântului și care niciodată nu au fost lipsiți de mângâiere din partea sa, ori de câte ori l-au chemat în ajutor, din ziua venirii sale în București și până în prezent.

Prea Cuviosul Părintele nostru Dimitrie cel Nou – Basarabov a fost, este și va fi mereu alături de cei care urcă dealul Mitropoliei și-și pleacă genunchii de marmura rece a Sfântului locaș, care adăpostește racla sa, din care Sfântul neîncetat înalță rugăciuni către Dumnezeu, rugându-se pentru mila, pacea, sănătatea și ajutorul lor .

St.Dimitrie cel Nou, Protector of Bucharest

SUMMARY

Since older times, the inhabitants of Bucharest have chosen St.Dimitrie as a protector of their village. The author narrates the events connected to the Saint's life, to the way his earthly remains were brought to Bucharest, also explaining, from a clerical point of view, the significance of his holy presence in the Metropolitan Cathedral of Bucharest.

¹² Lt. – colonel Dimitrie Papazoglu, *Istoria fondării orașului București*, Ed. Asociația Română pentru Educație Democratică, București, 2000, p. 187.